

Izhaja 10.
dan vsacega
meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
pol leta 1 gold.
60 kr.

List za šolo in dom

II. leto.

V Celji, 10. novembra 1881.

17. list.

O smehu.

Spisal Miha Kokót.

„Kdo bi zmiraj tužen bil,
To ne more biti,
Bog je pamet nam delil,
Tužnost razpoditi,

Pride čas, da se solzim,
Rajše pa se veselim,
Kakor znam si kratim čas,
Kaj to mika vas.“

D. F. Ripšl.

Ako ti je, dragi čitatelj, moj zadnji spis: „o vrednosti solz“ spravil res kako solzico v oko, bodisi da sem se ti vsmilil jaz zaradi nehvaležnega truda, ali moje delce ali oba skupaj, ali sem morebiti vendar le ganil tvoje serce, zadevši kako spečo struno, obriši si jo za takrat. Kakor nehvaležna prva taka je tudi današnja moja naloga in če ne dosežem namena, da bi ti podal kaj veselega v zadostenje za zadnjo žalost, želim, da se vsaj zopet solzil ne boš. Spomnil sem se namreč vesele kitice, katero sem postavil na čelo tega spisa, ter sklenil še o smehu moje mišli v kratkem izraziti. Je pa tudi dobro znan ljubi smeh! Kajti kdo se še ni smejal? Če ga ni toliko smešnega doletelo, da bi se bil celo deržal za trebuh, smejal se je gotovo, če tudi manj, že vsak človek. Za ta dar božji moramo pa stvarniku še posebno hvaležni biti. Kar je sol za kuho, to je smeh za življenje. Ne le, da nam pomaga izdreti marsikteri tern iz butare vsakdanjih težav, da nam svitlemu solncu enak preseva žalost, obupanje, jezo in vsaktere duševne bolezni, je tudi v fizičnem obziru koristen. Zdravniki terdijo, da je za zdravje jako važno, če se v času trebušna mrena pretrese, kar se za vsakim smehom zgodi.

To važnost človeški rod že od nekaj prav cenjuje, kajti on je smeh celo med nebeške bogove zatrosil. Tako beremo v Homerjevi Ilijadi v I. spevu 599 versti, da je pri bogovih nastal neskončni smeh, ko so gledali hromega Hefajsta, kako je šantaje bogovom nalival sladek nektar ter Hero in Zena sprijazniti poskušal. Slovani so si vstvarili celo boga Kurenta, kateremu na čast so vganjali vsakoverstne burke za smeh, navada, koja se o pustu še zdaj ponavlja. Toraj ne samo umerljivi ljudje, celo neumerljivi bogovi se ali sami smejiijo ali vsaj radujejo nad smehom.

Od kodi izvira beseda „smeh“ ne upam si preiskavati, ker se bojim, da me ne dobi kak svojeglavi jezikoslovec v roke ter me oklesti, da bi se mi nikdar več smejati ne ljubilo.

Koliko je smeh star? Menda mi ja ne bo nikdo oporekal, če terdim, da je toliko star, kot človeški rod. Ni mi sicer znano, kakšne pravosti je prvi oče Adam bil, stavim pa, da se je nasmejal, ko je prvičkrat Evo zagledal, škoda, da se še takrat ni pisati znalo, morebiti bi drugače kaj natančnejšega vedeli o tem. Okoli l. 2400 pr. Kr. se je Kam svojemu očetu Noetu smejal, kakor beremo v zgodovini sv. pisma, in Homer, kateri je okoli 1000 pr. Kr. živel, narisal je nekaj prizorov o smehu. Nar več o tem predmetu ima Aristofan, kateri je pisal za gerško gledališče šaloigre. Pa kdo bi bil tudi zaznamoval vsak prizor, pri katerem se je smejalo! imeli bi več debelih knjig ko je kamenja. Sicer pa je tedanji vek veliko bolj resnoben kakor je bil n. pr. srednji, kajti takrat so se nahajali po kraljevih dvorih dobro plačani norci, kateri so vse krog sebe smešili. Se ve, da imamo zdaj obilo šalivih listov, kateri jih zastopajo, akoravno jih doseči ne morejo.

Smeh je naravna, prirojena stvar. Kakor se joče, tako se tudi smeji lahko vsak človek, dasiravno ni poprej kake šole za to obiskoval. Vem, da se divji Indijanci veselja smeji, kadar si pečejo kakega debelega jetnika, če tudi imajo o šoli le toliko pojma, kakor jaz o njih dobrem okusu. —

Zasmeji se otrok, ko enkrat svojo mater spozna. Deček, dekle, mladenič, devica, mož, žena, ja, še starček in starka se rada smejita. Nar bolj pogosto se smeji otroci, kateri še niso poskusili grenkosti življenja; sploh pa se ljudje v priprosti kmečki koči ravno tako radi smeji, kakor v cesarski palači. Brez smeha si veselega društva misliti ne moremo; med vsemi prikaznimi v človeškem življenju sliši toraj smehu nar višje plemstvo. Resnico te izjave je, hotel dokazati stvarnik s tem, da je smehu odločil lice za njegov sedež. Kaj je lepšega kot lice? In če se tako lepo lice čarobno zavleče v smeh, če se prikažejo beli zobje, zabliščijo oči? Kedaj je človek še lepši? Smeha pa tudi nikdo skriti ne more, ako noče celega lica zagerniti.

Če pa kje, tukaj gotovo velja pregovor, da ni vse zlato, kar se sveti. Po smehu ne smemo vsikdar sklepati na veselo in dobro dušo, smeh ima tako različno veljavo, kakor posamezni ljudje. Misli si višjega vradnika, prilizovalca, kmeta, modrijana in pa pobožnega meniha, ter primerjaj njih smeh po znotranji veljavi. Posebno izogibati se moramo takih ljudi, kateri imajo svoje lice vedno pripravljeno za smeh, pest pa za vdarec!

Uzrokov za smeh je jako veliko; tako imamo smeh za veseljem. Ko vidi mati stopiti otroka prvi korak, ko ga sliši oče prvičkrat zaklicati to ime, mladenič, devica, če si neko čudno skrivnost povesta, ktera se obema dopade, če se verne zaželjena oseba, če pride prijatelj, ktereга smo težko pričakovali, ali se pobere človek, ki nam je stiskal sapo, smejimo se od veselja. Loterijska sestra, ktera je vendar enkrat „numero“ zadela, ali tisti, ki je nepričakovano poddedoval mnogo premoženja, se od veselja smeji, ravno tako, kogar je kaka druga nepričakovana sreča zadela.

Veselja smeji se narbolj pogosto le nepopačeno, nedolžno serce. Kaka priprosta igra daje temu povod. Po Homerju so se na otoku pri Fejakh deklice z žogo igrale. Šle so bile na vodo prāt, ter si prosti čas z omenjeno

igro preganjale. Naenkrat jim pade žoga v vodo. To pa napravi med njimi tako silen smeh, da so Odiseja zbudile, kateri je tam blizu spal.

Smeh od veselja okrepčuje dušo in telo, ter olepšuje obraz.

Smejimo se pa tudi čez smešnosti. Kadar ogledujemo sedaj moderne obleke nežnega spola — prosim ne zamerite — se smejimo, smejimo se norcem pa tudi burkam, ktere se nam obešajo. Če kdo se svojim nosom oblake orje, ali pa puha okoli sebe, kakor hlapec, se mu smejimo. V časih je tak smeh koristen. Znano je, da je bil gospod, ki je imel opico za strežaja, enkrat prav nevarno zbolel. Za otekline bila se mu je v vratu napravila gerča. Zdravniki so ga tolažili s tem, da vzame od ljubega sveta slovo, češ, pomoči ni nobene več, in pustili so reveža svoji osodi, opica pa je bila drugačnih misli; na vsak način ga je skušala razveseliti. Dolgo se ji to ni posrečilo. Nekega dne, ko je bil zopet ves trud zastonj, zgine v drugo sobo. Tu se obleče v belo srajco, černo gospodovo obleko, natakne rokavice in cilindar, obuta in s palico v roki stopi ponosno pred bolnika. Ta se vsled te prikazni tako zasmeji, da mu gerča počni in rešen je bil.

Sicer pa je ta smeh tudi lahko škodljiv in neprijeten v svojih nasledkih.

Različen od tega je smeh za jezo. Kakor solze, se tudi tak smeh zvlasti pri razvajanem nežnem spolu po gosto nahaja. Sploh pa redek ni; imenitna gospoda se ga večkrat vdeležuje. Karol Veliki se je začel od jeze smejati, ko mu je derzni in pisano oblečeni deček Roland*) o imenitnosti svoje matere pravil. Enako se je enkrat pripetilo cesarju Ferdinandu v Gradcu, kjer se je nad jirhastimi hlačami nekega viteza jezil.

Zopet drugačen je smeh za telesno bolečino ali njenimi nasledki. Otrok, ktero se vdari, vreže ali pade, paglavec, kateri je bil tepen, se začne smejati. Mati ali pestunja, ktera se hoče malemu otroku posebno prikupiti, ga žegeta, da se smeji. Dva dečka, ki se hočeta za kratek čas metati, se žegetata, in kateri je bolj občutljiv, tisti je premagan, ker se preveč smejati mora. Nasledke ima slabše kakor smeh za jezo. Tako se pripoveduje, da so Švedci ob času tridesetletne vojske bogatine žegetali, jih tako silili v smeh ter na ta način ob vse premoženje spravili. Ljudvik XIV. je bojde nevernike po tej poti preobračal. In kdo še ni slišal pripovedovati o nekem ljubeznjivem možu, kateri je precej po porokah svoje žene tako dolgo žegetal, dokler mu niso ena za drugo pomerle? Da se pa z malim žegetanjem tudi serca mehčijo, je dobro znano.

Nahaja se tudi smeh vsled duševne bolečine. Videl sem moža, kteremu je edino in jako ljubljeno dete vmerlo. Silno se je jokalo nesrečni oče, potem pa naenkrat smejati začel. Prijateljica, ktera je vdovo prijateljico prišla tolažit, se je jokala; naenkrat ste se začeli obe smejati. Oče je spremljal sina, kateri je šel k vojakom. Ločitev na kolodvoru bila je teška, jokala sta se ko dva otroka, kmalo pa ravno tako tudi zasmejala.

*) Rolandova mati je bila sestra Karola Velikega, pa zapuščena in uboga. Po Rolandu je prišla zopet do časti in bogastva.

Tak smeh, se ve, da ne pride iz serca, tudi prijeten ni, boljši pa je zmiraj, ko neomejena žalost. Smeh za baharijo, prevzetnostjo, ponosom, zaničevanjem, stermoglavostjo i. t. d. je z zasmehovanjem v sorodu. Navadno se ga vdeležuje več podobnih značajev zato, da je vtis kakor tudi vdarec zaničevanega predmeta večji. Izgledov tu naštevati ne maram, ker mislim, da zadostuje, če omenim, da tak smeh lice zavleče v podobe, kakoršne smo pri Odrešnikovih mučenikih gledati navajeni.

Smeh po obupanji se nahaja pri ljudeh, kateri se sè svojo osodo sprijazniti ne morejo. Ta smeh ima zmiraj nekaj zopernega, rekel bi, strašnega na sebi, saj si pa tudi pogosto mnogo takih nesrečnežev po sili življenje odreže.

Mislim, da sem o smehu zadosti povedal, le toliko še imam dodati, da ima tudi smeh svojo mero, naj nastane po tem ali onem uzroku, kakor so to že modrijani starih časov terdili in še terdijo pametnejši ljudje sedanje dobe z izrekom :

Brezmeren sme znači prismodo.

Lepa beseda starišem, kako otroke za šolo pripravljati.

(Čertice za dom.)

Veliko zlatih resnic je, koje so se že pred mnogo leti starišem in odgojiteljem priporočevale, koje se še pa tudi dandanes posebno priporočevati morajo. Nahajajo se pa tudi nevednosti pri odgoji, koje so se posamezno že zdavno grajale in se še sedaj ostro grajati morajo.

Tako n. pr. so še sedaj tu in tam stariši, ki svoje otroke prav nenaravno za šolo pripravljajo. Ne da bi jim veselje in ljubezen do uka in zaupanje v učenika vzbujevali, jih marveč še strašijo. Če je otrok prenepoređen, koj se mu veli : „Čakaj le, boš že videl, kaj bo, ko pojdeš v šolo, tam te bodo že mojstrovali i. t. d.

Ko otrok tako žuganje sliši, začne si vse hudo o šoli in učeniku domišljevati in se šole bati. Jokaje se poda na prvi šolski pot, ves plah in tresoč se stopi v šolo, in če ni učenik dosta prijazen, če ga posebno lepo ne nagovarja in se mu očetovsko ne približuje — o joj, s takovim otrokom ! Dnevi in tedni prejdejo, prej ko otrok svoj strah opusti in se šole in učenika privadi.

In kdo je tega kriv, kakor lehkomiselni stariši ?

Čujmo, kaj slavni slovanski odgojevatelj Amos Komensky v svojem „*Informatorium maternum*“, po našem „šola materinska“, o pripravljanji mladine za šolo pripoveduje. On pravi blizo tako le : „Vsaka reč na svetu, koja naj bi hasnila, potrebuje dobre priprave, tako tudi otroci dobre odgoje. Neumno ravna jo oni stariši, ki otroka naravnost tako k učeniku pripeljejo, kakor tele k mesarju ali pa ovco k čredi ; učenik naj se potem bavi z njim, kakor hoče.

Treba je marveč, da stariši prej pomislijo, na kak imeniten kraj ga peljajo, da pa tudi otroka na ta pot dobro pripravljajo. A še neumnejše rav-

najo oni stariši, ki otroku celi čas učenika kot največi strah, šolo pa kot največo muko naslikavajo, a ko pride čas šole, ga pa le vendar pripeljajo. Prej vedno o šolskih kaznih in o ostrosti učiteljevi govore, da otrok potem ne bo smel več igrati, in enacih kvant več. V šolo boš šel — pravi oče — pa boš koj krotek postal, tam te že bodo, le čaj le, i. t. d., kar pa gotovo ne pripomore, da bi otrok boljši bil, pač pa bo strašljiv, obupen in terdovratnejši postal.*

Starši in oskrbniki naj marveč tako le ravnaajo:

1. Ko se bliža čas, da pojdejo otroci v šolo, naj stariši o tej zadevi govore, kakor o kakem sejmu ali trgatvi; da bodo v šoli med otroke prišli, se vkupaj prav pridno učili, pa tudi igrali. Oče ali mati naj otroku obljubi novo obleko, lepo tablico in bukvice. Če bi stariši že katero reč kupljeno imeli, naj mu jo samo pokažejo, a ne dajo prej, da pride čas za šolo. Naj mu lepo prigovarjajo, naj bo pridn, pobožen in ubogljiv otrok, da pridno moli, ker skoraj pride čas, ko bo v šolo šel.

2. Tudi je dobro se vpričo otrok pogovarjati, kako lepo je v šolo hoditi in se učiti, kajti iz tacih otrok bode lahko kaj imenitnega. Zato je tudi veliko boljše v šolo hoditi, kakor doma živino pasti ali tako sem in tje postopati, ter nič znati. In pa v šolo hoditi, to še nobeno delo ni, marveč samo igrača s knjigami in veselejše ko Bog znaj kaj. Dobro je, ako se otroku kreda da, naj na kako desko kraspa, kaj in kakor hoče: črte, križe, zvezde, drevesa, konje i. t. d., bodi si že podobno ali ne, to nič ne de, da se le tako privadi, ter s tako rečjo kratkočasi. Vse to ni brez haska za poznejši poduk. Z eno besedo: kar koli otroku veselje dela in ga k uka spodbuja, naj se mu v roko da.

3. O učnikih se mora vedno lepo pogovarjati, da jih otrok potem rad ima.

To pa, da se učenikova razumnost, prijaznost in dobrota večkrat pohvali, kako imeniten mož je, kaj vse povedati ve, kaj vse pokaže v šoli in posebno otroke rad ima. To bi bilo sicer resnično, da nekoje otroke pokrega, pa to le one, ki ne ubogajo, koji so samoglavni; pobožne in pridne otroke nič ne krega, vsem pa tako lepo pove, česar se morajo učiti, kaj pisati i. t. d.

Tako ljubeznivo se mora z otroki pogovarjati, ne pa jih strašiti.

Le veselje jim je vzbujati do šole, jih večkrat vprašati: „Boš pridn in ubogljiv v šoli?“ Reče otrok „da“, tedaj mu treba reči, da ga bode gospod učnik tudi gotovo prav rad imel.

Da pa se otrok — ako mogoče — se svojim prihodnjim učnikom seznan, ga lahko pri priložnosti oče ali mati po kaj ali pa s čim k njemu pošlje.

In če je učenik količkaj izveden mož, bode z otrokom prijazno ravnal, mu hitro kaj lepega pokazal, kar bo otroško srce zveselilo. — Tako nekako Komensky.

In to so gotovo zlata pravila, koja naj bi si starši in vsi, ki z otroki opraviti imajo, dobro zapomnili, pa se tudi po njih ravnali. — Vsak izkušen

učitelj bo lahko povedal, kako težavno je otroke, ki so jih doma sé šolo strašili, za šolo pridobiti in jih sebi privaditi.

Sploh pa naj bi stariši dobro pomislili, kako bi učitelju težavno delo olajšali. Naj vendar vsako besedico, koja o učitelji ali šoli vpričo otrok pregovore, prej dobre prevdarijo, ter nikdar — kakor se velikrat zgodi starišem in otrokom na škodo — brez premisleka čez učitelja in šolo ne govorè. Otrok si to zapomni, in težko je potem učitelju, mu to nesrečno vsajeno zel iztrebiti, ki hoče vse boljše otroške nagibe zadušiti.

Treba je, če hočemo dobro vzgojeno mladino imeti, da se šola in dom podpirata, da starši učitelju pri odgoji zdatno pomagajo, da to, kar šola z velikim trdom v otroška srca posaja, stariši doma ne teptajo in pulijo z neumnimi pogovori zoper šolo in učenika. Kako naj bi otrok ubogal tega, ki ga stariši ne marajo? Kako ljubil to, kar stariši črte? Kdo je največ kriv, da je mladina neubogljiva? Pač dostikrat oče in mati, ki jemljeta otroku ljubav in zaupanje do šole in učenika!

Podpirajmo eden drugega, spoštujmo eden drugega, bodimo otrokom vedno lep vzgled, le to bo dober vzgled, le to bo dober vspeh imelo; le tedaj bomo izrejali mladino, ki bode poštene ljudi spoštovala in se tudi Boga bala: to pa bodi prva skrb starišev in učiteljev.

Boleški France.

Rudnistvo.

Učni poskusi za višje oddelke ljud. šol.)

Izdeluje T. Grah.

(Dalje.)

7. Kristalovan apnenec (*Kalkspath*).

1. *Podoba*: Kristalovan apnenec ima pravilno podobo, t. j. on je kristalovan v romboedrih (tudi v drugih sestavah).

1. *Zlog*: Zloga je steklenega.

3. *Lom*: Loma je po cepkih gladkega.

4. *Lesk, barva*: Ta apnenec je steklenega leska in svetlikast do prozornosti. Barve je raznoverstne; je bel, ali ko steklo brezbarven, pa tudi rujav, moder, zelen, rudeč ali čern.

5. *Raza*: Razo ima belo.

6. *Terdoba*: Terdobe je 3.

7. *Teža*: Je skoraj trikrat težji od vode.

8. *Se še spozna*: Ako ga polijemo s kako kislino, zašumi.

9. *Se nahaja*: Posebno lep kristalovan se nahaja na Českem, Koroškem, Štírskem, Ogerskem, Sedmograškem, v Švici, na Francoskem in Angležkem večidel po rudnikih.

10. *Uporaba*: Ta kamen se da uporabiti kakor vsi njegovi predniki, ker on je tako rekoč oče vsih apnikov, — v živo apno; a ker ga ni toliko, se za to ne jemlje. Rabijo ga pa pri optičnih opravilih, ker on luč dvojno lomi, imenovan zato dvolumnik (*Doppelspath*). Ponava, popis.

K r e d a.

Videli ste, v kako različnih sestavah se apnenec nahaja. Da je v naravi tudi dan danes še mnogo razsoljenega apnika, ter da si ga prisvojujejo mnogotere živali in rastline v njih potrebo, kakor raki, bisernice i. t. d. za svoje luščine, tako si zidajo tudi v morji enake živalice svoja stanovališča, a to še v večji meri. Posebno so imenitne korale, katere stavijo svoja stanovališča ena na drugo tako, da so videti rastlinam podobne. Vse to so sestavile iz samega apnenca, ki se v vodi nahaja in katerega si prisvojujejo. So morska obrežja, ja cele gore takih čudnih stavb teh marljivih živalic. Kakor pa se godi to še zdaj v naravi, tako se je godilo v tem obziru v zdavno minulih, predpotopnih časih. Živele so v eni dobi v neverjetni množini take male, s prostim očesom nevidljive živalice z luščinami, katere so pokrile v teku časa dno morja tako na debelo se svojimi hišicami, da jih dan danes, ko se je voda prelila, cele gore nahajamo. Te velikanske kupe luščinic, pomešane nekaj z drugimi rudninami, so se sčasoma tako stisnile od teže, da so zdaj kot terdi kamen apnenec. Na Angleškem in Francoskem so skoraj vsi hribi in gorovja iz samih apnenih luščin predpotopnih živalic. Kdo si apnenec prisvojuje? N. — Katere živalice so v tem obziru posebno čudne? N. — Kaj narejajo ob bregovih morja? N. — So enake živali tudi v davnih časih živele? N. — Kaj nam to priča? N. — Se dajo take luščinice s prostim očesom videti? N. — To versto apnika, katerega jaz tukaj imam, ga po zgoraj imenovanih deželah ravno tako lomijo in vporablajo, kakor mi pri nas navadni apnenec. V kaj? N. — Razun tega pa ga še vporablajo tudi za kredo, ker ga je nektera versta zelo rahle sestave in ker odbarva. V kaj ga še rabijo? N. — Zakaj? N. — Vidite, tu je kreda, sestavljena je iz samih polževih hišic onih predpotopnih živalic, izdelanih iz čistega apnenca. Iz česa je kreda? N. — Iz česa luščinice? N. — Da se tega prepričate, vlijem na-nj žepleno kislino. Kaj ste videli? N. — Tu imam kos krede, katero sem doma razbelil, ožgal. Če je kreda iz apnenca, je to zdaj živo apno in če vlijem vodo na-nj, se mora v apno spremeniti. — Se stori! Tu imate najlepše gašeno apno!

Kaj je kreda? N. — Vidimo na kredi luščinice? N. — Zakaj pa ne? N. — Ko bi jaz kredo stergal, našli bi skoz drobnogled v vsakem prahu polževih hišic. V kubičnem dm. krede je po cenitvi čez en milijon polževih hišic. Pri vsakem potegljaji s kredo pustimo na tabli tisuč in tisuč luščinic, dasiravno vi tega dozdam niste vedeli. Kako čudno je to!

Zakaj pa vam jaz te krede k unim kamenom (apnencem) poprej priredil nisem? Zato ker je ta kreda že malo predelana, se tako čista malokje dobi! Kako so jo pa sčistili, da jo lahko rabimo, vam hočem povedati. Kamenje tega apnenca se lomi, potem tolče (pha) na drobno, ter z vodo izpira. Zdaj se loči vsaka polževa hišica od hišice, ter videti je voda, katera na razdrobljeno kamenje teče, bela ko mleko. To vodo napeljejo v jame, kjer se posuši, a belo testo na dnu ostane. Ta malta se potem modeluje in še bolj posuši; n. pr. tako, kakor pri nas sirova opeka — in to je naša kreda. Kak mora

biti ta apnenec, da je za pisanje? N. — Kako ga čistijo in kredo delajo iz njega? N. —

Kreda se mnogoverstno uporablja: za pisanje, ž njo snažijo in likajo kovine; rabijo jo v barvariji; rabi se za lep ali v zamazek. Ž njo gostijo barve in odpravljajo maščobne madeže. S kredo tudi belijo bombaževino, papir i. t. d. V kaj se kreda rabi? N. —

Popis.

1. Kaj je kreda? Kreda je čist apnenec predpotopnih polžev.
2. Podoba? Ona ima brezlično podobo
3. Zlog? in je drobnozernatega zloga.
4. Lom? Loma je neravnega, školjkastega (*muschelig*.)
5. Lesk, barva? Leska je temnega in ima snežno belo barvo.
6. Raza? Raze je bele.
7. Zveznost? Zveznosti je mehke od 1 — 2 t. stopinje, ter jo lahko z nohtom krušimo.
8. Teža? Težo ima tudi 1. — 2. večjo kot voda.
9. Se spozna? — Kreda prav lahko spoznamo in če jo polijemo z žepeno kislino, zašumi, če pa jo ožgemo, se spremeni v apno.
10. Se nahaja? Kreda se nahaja na Francoskem, Angležkem i drugod v celih gorah pomešana z drugimi rudami, kakor pri nas navadni apnenec.
11. Kako se je naredila? Kreda se je naredila iz samih predrobnih, polževih hišic.

12. Uporaba? Kreda potrebujemo za pisanje, za likanje kovin, rabijo jo tudi barvarji. Dela se iz nje lep (kit) in gostijo ž njo razne barve. Ž njo odpravljajo maščobne madeže. Bombaževina kakor tudi papir se beli in lika s kredo. Naloge.

Slovniška obravnava v ljudski šoli.

Spisuje V. Jarc.

(Dalje.)

Sklanja pridevnikov.

Zgledi.

Ednina.

	Moški spol.	Ženski spol.	Srednji spol.
1. Imen.	lep-i	lep-a	lep-o
2. rod.	lep-ega	lep-e	lep-ega
3. daj.	lep-emu	lep-i	lep-emu
4. tož.	lep-ega (-) (-i)	lep-o	lep-o
5. mestn.	pri lep-em	pri lep-i (ej)	pri lep-em
6. druž.	z lep-im	z lep-o	z lep-im

D v o j i n a.

1. Imen.	lep-a	lep-i	lep-i
2. rod.	lep-ih	lep-ih	lep-ih
3. daj.	lep-ima	lep-ima	lep-ima
4. tož.	lep-a	lep-i	lep-i
5. mest.	pri lep-ih	pri lep-ih	pri lep-ih
6. druž.	z lep-ima	z lep-ima	z lep-ima

M n o ž i n a.

1. Imen.	lep-i	lep-e	lep-a (e)
2. rod.	lep-ih	lep-ih	lep-ih
3. daj.	lep-im	lep-im	lep-im
4. tož.	lep-e	lep-e	lep-a (e)
5. mestn.	pri lep-ih	pri lep-ih	pri lep-ih
6. druž.	z lep-imi	z lep-imi	z lep-imi

Kadar se govori o stvari, ki jo hočemo zastopno zaznamovati, t. j. če govorimo določno o njej, takrat govorimo in pišemo v imenovavniku in pri neživočih stvareh tudi v toživniku pridevnik moškega spola na **i** n. pr. **lep*i***, če pa se govori le v obče, takrat pridevnik nima **i** n. pr. **lep**.

Kadar se veže pridevnik z moškim samostavnikom nežive reči, tedaj je v ednini (kakor pri samostavnikih) toživnik enak imenovavniku, pri živih stvareh pa je enak rodivniku.

Gibljivi polglasnik **e** se v končnicah tudi spušča pri pridevniku, kadar mu na konci kaka čerka priraste (kakor pri samostavnikih). N. pr. **bister bistra bistro** (ne **bistera bistero**), **krepek, krepka, krepko** (ne **krepeka, krepko**).

Pazite, da boste pridevnik prav pisali v mestniku ednine za moški in srednji spol brez **u** (ne kakor se nekateri radi zmotijo n. pr. Jaz sem bil pri bogatemu trgovcu; ampak reči in pisati je treba pravilno: Jaz sem bil pri bogatem trgovcu.)

Pazite tudi kdaj se piše v pridevniku v končnicah **e** in kdaj **i**.

V dajavniku in mestniku ednine za ženski spol se pridevnik lahko konča namesto **i** tudi na **ej**, kedar se o določni osebi ali reči govori. N. pr. **Mati je dala ubog*i* ženi kruha** ali pa: **Mati je dala ubog*e*j ženi kruha**. **Gostje sede pri velik*i* mizi** ali pa: **Gostje sede pri velik*e*j mizi**.

235. Sklanjajte pismoeno za vse spole pridevnike moker, bel, siten!

Stopnjevani pridevniki se sklanjajo ravno tako, kakor nestopnjevani.

236. Sklanjajte pismoeno pridnejši, mlajši, pogumnejši za vse tri spole!

237. Sklanjajte stopnjevan pridevnik dober, boljši, najboljši- za vse spole!

R a z š i r j e n s t a v e k s p r i l a s t k o m.

Konj vleče voz. Povejte, ktere dele ima ta stavek? Sčim je razširjen? V katerem sklonu stoji dopolnilo?

Močen konj vleče voz. Kdo vleče voz? Konj vleče voz. Kakšen konj vleče voz? Močen konj vleče voz. Ktero besedo v stavku pojasnjuje pridevnik močen?

Besede, katere pojasnjujejo samostavnike v stavkih, imenujejo se prilastki. Prilastki stoje na vprašanje kakšen, a, o? Na to vprašanje pa se odgovarja s pridevniki. Pridevniki, ki pojasnjujejo samostavnike v stavku, so prilastki.

238. Poiščite v 156 nalogi samo osebkom primernih prilastkov! N. pr. Srečen bogatin kupuje konja. Stari mački ste lovili miši.

239. Poiščite v 159 nalogi vsem samostavnikom primernih prilastkov! N. pr. Lačen pes gloda terdo kost. Škodljiva kertica podjeda mlade korenine.

240. Izdelajte 182. nalogo tako, da bo imel vsak samostavnik svoj pridevnik pri sebi. N. pr. Mali sinek pripoveduje dobri materi lepo povest.

241. V stavkih 184 naloge poiščite samostavnikom primernih prilastkov (pridevnikov)! N. pr. Dobri oče kupi malemu bratu nove hlače. Bogati gospodarji prodajajo mestnim trgovcem sterneno žito.

242. V izdelku 187 naloge pridenite vsakemu samostavniku primeren pridevnik! N. pr. Stara mačka je neskušeni gospodinjki polizala sladko mleko. V tej nalogi določite sklone sé številkami, prilastke pa podrižajte!

243. V sledečih stavkih zaznamujte pri samostavnikih a) spol, b) sklon, c) število; prilastke pa podrižajte!

Delavni kosec kleplje skerhano koso. Pitana vola je vzel terški mesar. Stara hiša ubogega soseda se je poderla. Gostačeva Katra nosi kalno vodo v novem škafu. Ali nosi bogat gospodar raztergano suknjo v lepem vremenu? Stara žena nosi v novem koši najlepša jabelka.

V dolgi zimi je oster mrzaz mlada drevesca pokončal. Prijazna teta bo prihodnjo nedeljo prinesla debelih orehov. Ali so se mestni otroci v najglobokejši vodi kopali? Ali Muhovčev Jože z razbitim plugom orje zaraščeno njivo?

244. Poskusite se, kateri bo sestavil več stavkov, v katerih se nahajajo vsi skloni, vsak samostavnik pa mora imeti primeren prilastek (pridevnik) pri sebi. Sklone zaznamujte sé številkami, prilastke pa podrižajte!

Pridevnikom podobno se rabi tudi

Terpna oblika glagolov.

Peter tepe. — Glagol „tepe“ naznanja delo ali djanje Petrovo; pove kaj Peter dela.

Kadar glagol naznanja, kaj oseba ali reč dela, takrat se reče, da stoji glagol v tvorni ali djavni dobi ali obliki. Ako se pa reče: Peter je tepen. Ali tu Peter nekaj dela? — S Petrom se tu nekaj godi, on nekaj terpi, kar drugi delajo.

Kadar glagol kaže, kaj se s kom godi, (kaj kdo terpi) takrat se reče, da glagol stoji v terpni dobi ali obliki.

(Terpna doba ali oblika se pa v slovenščini le redko rabi, in še tu so glagoli pogosto s predlogi sestavljeni, in se naj večkrat rabijo le v tretji osebi).

Sedanji čas ali sedanjik.

Ednina.

tvorna oblika.

terpna oblika.

1. Jaz skrijem

{ jaz sem skrit
{ jaz sem skrita
{ jaz sem skrito

2. ti skriješ

{ ti si skrit
{ ti si skrita
{ ti si skrito

3. { on skrije
{ ona skrije
{ ono skrije

{ on je skrit
{ ona je skrita
{ ono je skrito

Dvojina.

1. { Midva skrijeva
{ medve skrijeve

{ midva sva skrita
{ medve sve skriti

2. { vidva skrijeta
{ vedve skrijete

{ vidva sta skrita
{ vedve ste skriti

3. { ona dva skrijeta
{ one dve skrijete

{ onadva sta skrita
{ onedve ste skriti

Množina.

1. { Mi skrijemo
{ me skrijemo

{ mi smo skriti
{ me smo skrite

2. { vi skrijete
{ ve skrijete

{ vi ste skriti
{ ve ste skrite

3. { oni skrijejo
{ one skrijejo

{ oni so skriti
{ one so skrite.

(Dalje pride.)

Ljudska pripovedka.

(okoli Mekronoga.)

Bil je enkrat neki grof, kateri je bil zaklet, da se je v medveda spremenil. Kot medved je bil že tri žene raztrgal. Naposled sklene hčer volarja, ki je pri njem služil, za ženo vzeti. Ona je bila sicer lepa, pa brez vse olike, zatoorej se je volar branil v grofovo željo privoliti. Ker mu je pa grof protil ga iz službe izpoditi, je vendar le privolil v grofovo povelje. Ko sta bila zaročena, jej skrbna mati, ki se je tudi z vedeževanjem bavila, naroči, ako noče, da bi se jej tako pripetilo, kakor grofovim poprejšnjim ženam, naj nikdar ne gre prej v posteljo preden bo oni strašni trenutek minil, v katerem grof spremenjen v besno žival vse po mori, kar mu v roke pride. Poslušna hči volarjeva stori, kar jej je skrbna mati naročila. Ko je noč nastala, vleže se grof v posteljo, a žena njegova se mudi zdaj s tem, zdaj z drugim poslom tako dolgo, da

pride oni čas, kjer je postal grof medved. Strah in groza jo popade, ko vidi njegovo divje grabljenje po njeni postelji, ki je pa kar hitro nehala, ko nikogar našel ni, kogar bi zadavil. To je bilo grofu na srečo, ker je bil od sedaj oproščen strašne kletve. Hči volarjeva, sedaj grofica, se mirno vleže in zaspi, kajti nevarnost je bila končana. Ko drugo jutro grofova mati pride pogledat v spalnico, ali je tudi ta žena postala žrtva medveda, ni samega veselja kaj vedela, ko je oba mirno in sladko speča zapazila. Hitro se poda iz spalnice ter veselo novico hitro po celem gradu naznani. Zavidna teta volarjeve hčere, ki je vedela, da bo veselje mlade žene hitro proč, če komu o tej zgodbi le besedico čerhne, sklene svoj hudoben namen na vsak način izpeljati. Ko se mlada žena, kateri je same sreče in veselja grad bil premajhen, v vert poda, se je loti teta, ter jo tako dolgo nadleguje, da naposled celo zgodbo pove. Pa komaj je pri koncu, zasliši tužni glas svojega moža, ki je v medveda spremenjen iz grada bežal, ter jej naznanil, da mora iti. Vse žalovanje jej ni moglo nič pomagati. V svoji tugi sklene iti križem sveta ter hoditi tako dolgo, dokler ne najde in ne reši svojega moža. Popotovaje dolgo časa pride v divje gozde, kjer jo noč zasači. V tej zadregi zapazi od daleč skoz drevje migljajoči svit luči, ki je kazala, da ni ona sama edino živo bitje v tej puščavi. Ona gre za svitom ter pride do bajtice, v kateri je stanovala stara žena. Zaproši jo za prenočišče. Starka jej sicer privoli ostati, pa jo tudi ob enem opomni, da je njen sin divji vihar, ki vsakega razsterga, ki se njegovemu stanu približa. Mlada žena na to ni porajtala, temveč je mirno ostala misleča, če me razterga, mi ne bo treba dalj potovati in žalovati. Ni sedela dolgo, ko pride strašni in v raztergano obleko opravljen velikan domu. Zapazivši tujko popraša mater brez navadne osornosti, jeli dala tujki kaj jesti. Ko mu je pa mati razložila, da ne, hipoma povabi volarico k večerji. Med večerjo jo praša po njenih opravkih. Tujka mu pove, kako in kam in ga zaprosi, naj ji pokaže pot do steklene gore. Veter jej na to pravi: „Velike sveta sem že prehodil, se plazil skoz germovje, divjal po pečevji, lomil velikanskim hrastom veje pa o stekleni gori nisem ničesar slišal; čakaj, znabiti ve moja sestra burja, ki vse kote stakne, kje je ta gora.“ In res ni dolgo trpelo, prišla je tudi burja ter povedala stezo, ktera pelje do zaželjene gore. Ob enem je povedala mladi grofici, da je ravno denes ometala po stekleni gori pajčevino in v neki ondašnji votlini videla medveda z volkom igrati. Žena je hitro spoznala, da je medved njen mož, se zahvalila vetru in burji in matri obeh za njihovo poslužnost in se napotila do steklene gore in v malo dneh srečno dospela do votline. Komaj pride v votlino, skoči brez vsega strahu pred medveda ter vsklikne: O moj dragi mož! Pa v tem hipu skoči medved ter izgine. Žalostna se verne domu in tukaj zve, da je grof nenadoma prišel domu, si zbral nevesto in da se bode drugi dan ž njo zaročil. Pred ko so svatje bili pripravljeni, pride v cerkev ter preserčno moli za srečo moževo in si tiho želi, da bi se ne ženil. In glej, ko pride grof se svojo nevesto v cerkev, hitro zagleda svojo pravo ženo, jo objame, se jej zahvali za njeno ljubezen in poterpežljivost, po kateri ga je rešila ter razloži svatom: Ta je veliko terpela in

iz ljubezni do mene vse storila, da bi me osrečila. Mislil sem jo že mrtvo, ker mi je pa sreča tako ugodna, da najdem svojo ljubljeno in zvesto zaročnico, hajdimo domu ter obnovimo gostijo, katero smo že enkrat obhajali. In tako so storili.

— ec.

Slovstvo.

(**Družba sv. Mohora**) je razdelila letos svojim udom sledeče knjige: Slovenski Goffine, IV. snopič; Hoja za Marijo; Občna zgodovina, VIII. snopič; Naše škodljive živali, II. snopič; Dr. Knoblehar in Koledar za leto 1882. Družba šteje 517 dosmertnih in 24.567 letnih udov ter je imela dohodkov 26.656 gold. 56 kr., stroškov pa 26.648 gold. 63 kr. Naj bi knjige družbe sv. Mohora nobeni slovenski hiši ne pomanjkovale, najmanj pa šolskim knjižnicam! En goldinar letnine za šest lepih knjig vendar ni preveč!

(**Učencev na deželnih meščanskih šolah je**) bilo leta 1880 v Celji 145, v Radgoni 44, v Fürstenfeldu 47, v Hartbergu 39, v Gradci 172, v Judenburgu 38 in Voitsbergu 90. Med njimi je bilo Slovencev v Celji 66, Radgoni 11, Gradci 5, Voitsbergu 2. Učiteljev je bilo vseh skupaj 53; stroškov 49.506 gold. dododkov pa 5.956 gold., tedaj je dežela 43.550 gold. doplačala. Po takem pride na enega učitelja blizo 11 učencev, med tem ko jih mora učitelj na ljudski šoli postavno po 80 podučevati, v resnici pa še mnogo več.

(**Mladi samotar,**) po Kr. Šmidu poslovenil P. Adolf Mayr. V Ljubljani 1881, založil Blaznik. Cena 15 kr.

(**Prvi poduk,**) navod za podučevanje na najnižji stopinji narodne šole z ozirom na Razinger-Žumerjev Abecednik za slovenske ljudske šole. Sestavil Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Kerškem. Založila in tiskala Ig. pl. Kleinmayr et Ferd. Bamberg v Ljubljani 1881. Knjiga ima 116 strani ter stane 60 kr. po posti pa 5 kr. več. Gg. učitelje na to knjigo posebno opozorujemo.

Dopisi.

Slovengraški okraj. Učiteljstvo našega okraja še nima kakega sredotočja za povzdigo šolstva in medsobnega občevanja učiteljev samih, dasiravno se je nekdanj govorilo, da si hočejo društvo osnovati kakor ga imajo marljivi učitelji drugih šolskih okrajev. Kaj je uzrok, da ne morejo takega koristnega društva osnovati, nam ni znano. Mogoče, da jih bode zdramil in k temu navdušil novi okr. šolski nadzornik. Pa kdor se le na druge zanaša, sam pa roke križem derži, ta ne bo daleč prišel. Na delo tedaj, učitelji, združite Vaše moči in pričnite skupno delovati kakor delujejo Vaši tovariši v drugih krajih. Začetek je sicer težek, pa trdna volja in stanovitna delavnost premore vse. Kar boste pa v Vaših zborih koristnega govorili in sklepali, povejte tudi Vašim tovaršem, kajti več oči, več vidi. Začetek naj bi storili slovengraški učitelji in tje bi naj prihajali drugi učitelji našega okraja v posvetovanje o šolski odgoji in vspešnem delovanju učiteljev. Pogum velja!

Šmarški okraj. Marsikdo že poprašuje, kaj naše učiteljsko društvo dela. Na to vprašanje je res težko odgovoriti, ker se nič več ne da zvedeti, kje in kdaj zboruje, za koliko manj pa, kake reči obravnava. Morde tuhta odbor do zdaj še popolnoma neznane stvari in jih prej vsestransko pretresa in s temeljitimi dokazi podpira, preden jih objavi v prihodnji učiteljski skupščini. Če je to, bi svetovali, naj odbor bolj navadne, lahko umljive, za vsakdanji poduk potrebne reči na dnevni red spravi in videlo se bo, da bodo na njegov poziv vsi učitelji prav radi k zborovanju prišli, dasiravno so občinske ceste in potje v našem okraji tako slabi, da že skoraj slabši biti ne morejo. Če se tergovec ne straši gerdih cest in slabih potov, zakaj bi se jih bal učitelj, kedar gre za njegov napredek? Pogum velja, pravi star pregovor. Naj tedaj slavní odbor, ki obstoji iz samih izverstnih moči, kakor vidimo iz dopisa str. 94 letošnjega „Popotnika“, vse drugo prezira in kmalo zopet društvenike k zborovanju skliče. Najbolj primeren kraj za zborovanje je Šmarje, ker je na sredini in kamor vsi učitelji naj leže dohajajo. K delu tedaj, kajti brez potú ni medú!

Ljutomer. Dne 27. oktobra 1881 je imelo tukajšnje že dve leti spavajoče okrajno učiteljsko društvo svoj občni zbor. Razpravljalo in razgovarjalo se je k prvemu o tem, če ima še društvo zanaprej ostati ali ne. Vseh 15 navzočih gospodičin in gospodov se je za obstanek izrazilo. Na to so sledile volitve. Predsednikom je bil g. Ivan Kryl izvoljen; namestnikom g. Jože Horvat; blagajnikom g. Gabriel Postružnik in tajnikom Radoslav Kovačič; vsi iz Ljutomera. Po predlogu Kovačičevem se bodeta od novega leta naprej za društvo časnika; „Popotnik“ in „*Paedag. Zeitschrift*“ naročila. Prihodnje zborovanje je 1. decembra. Na dnevnem redu je: „Preširnov životopis,“ predlaga g. Marin in „Nazorni poduk“ predlaga g. Kovačič. Pisalec teh vrst pa želi,*) da bi društvo živahneje delovalo, kakor do sedaj; posebno pa, da bi se udje različnih debat nekaj bolj vdeleževali. To priporoča posebno gospodičinam. Gorski.

Dolenjsko, 5. oktobra 1881. Odkar je naše učitelje v letošnjem zborovanji „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani nekaka graja doletela, ker ni noben učitelj tega kraja ud dotičnega društva, tako moramo reči, da je Dolenjsko od Ljubljane vendar predaleč in pri vsem tem težavna zveza. Drugače je s tistimi kraji, kateri so z Ljubljano po železnici združeni. Iz teh lahko učitelj za par goldinarjev v Ljubljano in iz Ljubljane pride, pri nas bi pa vožnja sem in tje saj petkrat toliko stala in kje imajo ljudski učitelji denar za tako drago in daljno potovanje? K čemu bi se tedaj silili k pristopu tako oddaljenega društva, kojega se ne morejo vdeleževati? Pač bi dobro bilo, da učitelji našega kraja sami med sebo v ožo dotiko stopijo ter si osnujejo društvo po izgledu drugih slovenskih učiteljskih društev. Le tako jim je mogoče, se po društvu dalje izobraževati, ako se zamorejo društvenega delovanja vdeleževati. Zavoljo enojnega delovanja učiteljskih društev bi potem lahko to društvo na svoje stroške posamezne ude k občenemu zborovanju „Slov. uč. društva“ v Ljubljano pošiljalo, da bi od tam kaj podučljivega in za napredek

*) Tudi mi to želimo in priporočamo. Uredn.

koristnega domu prinesli. Med našimi gg. učitelji nahajamo dosti prav marljivih in rodoljubnih, oni pa, kateri se še ne zavedajo do dobrega, da so Slovenci in slovenski učitelji, bi po društvenem delovanji do tega gotovo prišli in se pri vsem tem še marsikaj naučili, česar jim je kot učiteljem znabiti še potrebno. „Učiteljski Tovariš“ in „Popotnik“ sta pri nas še sicer redka gosta, pa k posameznim vendar le dohajata in bosta po teh kakor je upati tudi na spodbujo drugih upljivala. — To v opravičevanje in spodbujo naših gg. učiteljev.

Novice in druge stvari.

(Šolsko obiskovanje) na štajarskih ljudskih šolah v letu 1880 je bilo sledeče: Izmed 141208 za šolo po postavi godnih otrok je hodilo 130239 v šolo, 10969 pa ne. Na spodnjem Štajarskem izmed 51967 otrok 7532 ni šole obiskovalo, na srednjem izmed 63628 le 2509 in na gorenjem izmed 25613 le 928 ne. Po takem je šolsko obiskovanje na spodnjem Štajarskem do zdaj najslabše, zato so pa bile tudi kazni vsled zanemarjanja šol največje in sicer v denarjih 2596 gold. 85 kr. v zaporu pa 269 dni in 117 ur, med tem ko so bile kazni za srednje in gorenje Štajarsko v denarjih 2871 gold. v zaporu pa 126 dni in 1124 ur.

(Spisje v ljudski šoli,) 4. natis, spisal Andrej Praprotnik, založil Gerber v Ljubljani 1881, cena 32 kr. — Cvetnik spisal A. Janežič, 4. natis oskerbel dr. Jakob Sket, I. del, založila tiskarna družbe sv. Mohora v Celovci 1881, cena 70 kr. — Slovensko berilo za 8. gimnazijski razred sestavil vit. Miklošič, 2. natis oskerbel J. Navratil, založil K. Graeser na Dunaji 1881, cena 72 kr.

(Celjska gimnazija) šteje letos 271 učencev; 137 Slovencev in 134 Nemcev; namesto imenovanega g. Kristofa je prišel g. Anton Pišek iz gimnazije v Kočevji kot profesor za računstvo, naravo — in prirodoslovje.

(Ministerstvo za uk je odločilo,) da ima vernih duš dan t. j. 2. november za naprej po vseh srednjih šolah šole prost biti. Na podlagi te določbe je deželni šolski svet štajarski tudi ljudskim in meščanskim šolam ta dan prost pustil. Ta določba je med prebivalstvom napravila prav dober vtis.

(Učiteljske plače) ostanejo pri starem. Le petletne doklade bodo dobivali samo tisti učitelji, kateri se bodo pri vspešnem podučevanju v šoli še drugače primerno obnašali.

(Pri zadnjem učiteljskem izpitu) v ljubljani je bilo 9 učiteljev in 19 učiteljic. Spričevalo I. je dobila samo ena učiteljica; II. 3 učitelji in 12 učiteljic; III. 2 učitelja in 5 učiteljic; IV. 4 učitelji in 1 učiteljica.

(Gorovje Pireneje hočejo prevertati,) kakor so gori Cenis in Gotthard. Polovico stroškov hočejo prevzeti Španci, polovico Francozi.

(Društvo „Narodna šola“) v Ljubljani je imelo v pretečenem šolskem letu dohodkov 662 gold. 77 kr. stroškov pa 486 gld. 24 kr.; tedaj še ostane za prihodnje leto 176 gld. 53 kr. Skupaj so dobili 104 deležniki šolskega blaga za 427 gold. 23 kr.

(Letos padel je tu pri nas) 19. oktobra prvi sneg, 1879 leta na ravno tisti dan. V tem leto bili smo komaj štiri mesece brez snega!

Spremembe pri učiteljstvu.

Učiteljske spremembe na Štajarskem: G. France Pirkmajer je postal učitelj v Lembahu, g. Jože Huber v Kapeli, g. Sim. Ornik v Radgoni in gospodč. Leopoldine Mayer učiteljica v Ptui. Nadučitelj je postal g. J. Schulman v Podčetrtku, učitelj g. Jan. Sorčan v Polčanah in g. F. Kranjec v Velenji, učitelj. gspdč. J. Pavlič v Bočni in Gornjemgradu. Začas. podučit. so postali gospodje: Anton Porekar v Rogatecu, Alojz Arnečič pri sv. Marjeti, France Zadravec pri sv. Barbari, Jakob Nedok v Klehu pri Radgoni, Martin Šalamun pri sv. Lorencu v slovenskih gorica, Franjo Megla pri sv. Tomažu, Pavel Kranjec v Laporji, Janez Karba pri sv. Križu poleg Ljutomera, Albert Planer pri sv. Benediku v slovenskih gorica. Na Kranjskem: G. Jož. Janovski je postal drugi učitelj v Št. Vidu pri Zatični in g. Oton Dietz v Šturiji. Začasni učitelji so postali gg: Henrik Paternost v Ložičah, Jože Klemenčič v Št. Vidu pri Vipavi, Andrej Križaj v Trnu, J. Tomažič v Jhanu, Janez Raktelj v Ribnici, Janez Koren v Ostrožnem berdu, gospodična Marija Brnot v Knežaku; g. Karol Weber na Vojsko; g. Anton Lapanje v Stari terg pri Loži, Janez Strehovec v Vrabčah, Anton Pegan v Planini, Simon Hiti v Suhorji, Štefan Jelen na Verbovem, France Bajec v Budanjah in France Zaman v Spodnjem Zemonu, Jakob Furlan in Jože Travnar na I. mestni šoli v Ljubljani; gospodč. Franja Šetina v Litiji, gspdč. Amalija Drenik pride iz Šmartna pri Litiji kot učiteljica na rudnijsko šolo v Terbovlje na Štajarskem, v Šmartno pa pride gspdč. Pavla Pfeifer iz Postojne. Gspdč. Albina Böhm je postala začasna učiteljica na II. mestni šoli v Ljubljani; gdč. Pavla Lasnik učiteljica v Huth-ovem in Antonija Janohna v Rehn-ovem zavodu. Gosp. Luka Jelenec pride kot začasni učitelj v Hotič, g. Rozman iz Podkrajja v Budanje in g. Rojec iz Budanj za II. učitelja v Vremlje.

Listnica.

Čestitim dopisovalcem: Vse pride na versto, kar je dobrega. Marsikje je treba pile in s tem se zakasni. G. J. K. v H. Morde bi blagovolili sami še enkrat Vaš spis o zemljepisji pregledati? Nam se tu in tam preobširen dozdeva. G. J. V. v Št. P. Prihodnjic. Le še zopet kaj tacega! G. J. K. v S. Zakaj pa Vi tako dolgo molčite? G. Fr. J. v Š. Kdaj pošljete obljubljeni spis? G. J. G. na S. in g. F. B. v N. Ali ste res že na „Popotnika“ čisto pozabili, da mu nič ne pišete? G. Fr. J. v G. No, če se kranjski fantje kdaj zlasajo, to „Popotnika“ in njegove prijatelje malo briga. Zato je šel Vaš dopis v koš. Kaj o šolskih zadevah! J. G. v K. Osnovnega pikanja „Popotnik“ ne mara. Pomnite! Sloga jači, nesloga tlači. G. A. B. v V. Obljubljeni spis še ni došel.

Gospodom, ki so naš list od 25. julija, avgusta, septembra in oktobra reklamirali, povemo, da je „Popotnik“ sam naznanil v 13. listu str. 194 in v 14. listu str. 224, da ga v počitnicah te dneve ne bo. Gg. uč. ipr. v Mar. g. P—rju poslani listi so se po nekaki pomoti vernili, zato smo vsem izostale liste doposlali.

 Današnji list ima prilogo.

Priloga „Popotniku“ 17. list 1881.

Zlate misli starodavnih narodov o vzgoji.

Nabral Franjo Gabršek.

I. Kitajci.*)

1. Pri otroški vzgoji zavisno je vse od prvega začetka.
2. Mladeniču bodi v domači hiši mar za otroško spoštovanje, poleg tega bratovska ljubezen; biti mora moder in pošten, poln nepristranske ljubezni do ljudi, več v izvrševanju vsega dobrega.
3. Vsaka domača žival ima pravico do hranitve; kak razloček bi bil, ako bi hoteli skrbeti samó za ohranitev svojih starišev brez ljubezni in spoštovanja.
4. Kdor svojih starišev ne uboga, ne more se imenovati njih sin.
5. Otroku je dolžnost, svojemu očetu služiti ter ga ubogati.
6. Otrok se mora vedno ogibati, da česa ne stori, kar bi ne ugajalo njegovemu očetu; ta bojazen naj ga vedno pretresa, da bode vse, kar prične, tako delal, da ga ne bode niti bolestito niti žalostilo.
7. Pravični človek vstvarja si najprvo trdna načela; jedino le óna so podlaga pravi otroški ljubezni in bratovski spoštljivosti, vir vseh kreposti.
8. Ljubezen do človeštva, le óna stori, da smo ljudje; ljubezen do starišev pa zavzema najvišjo stopinjo.
9. Srečni stariši, koji vživajo ljubezen svojih otrok!
10. Ne ugovarjaj svojim starišem, ako ti ne pritrdijo, ne godrnjaj, ako ostro ravnajo s teboj.
11. Moč in krepkost manjka starosti; a namesto tega je óna odkritosrčna in razumna.
12. Noben dober človek ne zapusti svojih starišev.
13. Ako oče in mati še živita, ne oddaljuj se predaleč od nju, in ako se oddaljiš, naznani jima, kje bivaš.
14. Ako stariši živé, služi jim po zakonu, ako so mrtvi, pokoplji jih po zakonu, in potem imej v česti njih spomin po zakonu.
15. Dokler živi tvoj oče, izkazuj mu otroško ljubezen; ko je mrtev, živi po njegovem primeru.
16. Nebó in zemla sta oče in mati vseh stvari; človek je med vsemi bitji jedini, koji ji ima razum, da zamore razlikovati.
17. Ljudje imajo um ako pa so brez vzgoje, postanejo živalim jednaki.
18. Tvoje vedenje naj se ravna po umu, a ne po čutih, kajti um te uči, modro misliti, sprevidno govoriti, ter se v vseh prilikah dostojno vesti.
19. Resnica je pot nebeška; resnico iskati je naloga človeška.
20. Zakon prirode se za las ne spremeni.
21. Prični zgodaj izsledovati.
22. Ako pričneš resno izsledovati, tvoja znanost se bode z vsakim dnevom umnoževala.

*) Iz knjig Kong-fu-tse-ja (Konfucija), Meng-tse-ja in Lao-tse-ja, utemeljiteljev kitajskega verstva. Iz kitajskega v nemščino preveli: R. v. Pläncner, Vilj. Schott in F. Rückert.

23. Učenje brez premišljevanja ti ne koristi.

24. Moder je oni, kdor kaj zna in svojo znanost dobro uporabljá, a čenič ne vé, svojo nevednost prizna.

25. Kdor druge poučuje, sam sebe pouči.

26. Kdor ne razlikuje pravice od krivice, ni človek. Čutstvo pravice in krivice je začetek modrosti.

27. Kdor v štiridesetem ali petdesetem letu še ni napredoval v modrosti, oni ne bode nikdar dosegel, da bi ga čestitljivega imenovali.

28. Ni še zadosti, da krepost spoznaš, moraš jo tudi ljubiti; a tudi še ni zadosti, da jo ljubiš, moraš si jo tudi prisvojiti ter se v njej vaditi.

29. Ljudje ljubijo veselje bolj, nego krepost.

30. Nikogar še nisem videl, ki bi krepost takó ljubil, kot lepo podobo.

31. Človek brez načela ne more v kreposti napredovati.

32. Vrnite se, ljubi otroci! Vi ste živi in nepremišljeni. Akoravno dobro poučeni, vendar ne morete meje med zlim in dobrim ostroumno določiti.

33. Stori bližnjemu, kar hočeš, da on tebi stori, in ne stori bližnjemu česar nočeš, da on tebi stori. Drugačne zapovedi ne potrebuješ. To je podlaga in vsota vsega dejanja.

34. Le oni izvršuje popolnoma imenitno nalogo, kdor je po vsem prost zaničljive sebičnosti.

35. Lastnosti blage človečnosti so: spoštovanje, darežljivost, odkritosrčnost, marljivost, prijaznost. Spoštljiv človek se jako čísla; darežljiv si pri svoji srca vseh; marljiv si pridobi zaslug, odkritosrčnemu vsi zaupajo; prijazni in dobrohotni more ljudem zapovedovati.

36. Plemenit in moder človek, sploh vsak, kdor hoče biti omikan, ne bode surovo in serpo (kruto) z ljudmi ravnal. Tudi ako jim mora stopiti pred oči, ne bode storil tega sè srdom in z osveto v srci. On bode na boljši način ljudstvo vžugal, zlasti z vljudnostjo.

Tako bode ljudstvo s pomirljivimi sredstvi h kreposti napeljeval.

37. Moder človek se ogiba, o rečeh govoriti, o kojih ničesar ne razume.

38. Lehka bodi kazen za dvoumen prestop, a veliko bodi plačilo za izkazano zaslug, tudi ako bi bila dvoumna.

39. Ko sem bil mlad, sem mislil, da so vsi ljudje odkritega srcá, da delajo, kakor govoré, da se njih usta zlagajo z njihovim srcem; zdaj pa uvidim, da sem se motil. Zdaj poslušam, kar ljudje pravijo, a jim ne zaupam; najprej hočem prevdariti, ako se zlagajo njih dejanja z njihovimi besedami.

40. Sladke besede, prilizljivo vedenje, malopridna laskavost, trdovratna merznja in priblinjeno prijateljstvo, sramujte se tega.

41. Da izpoznamo človeka, trébamo dolgotrajne skušnje.

42. Glej, od kodi dohajajo človeška dejanja?

43. Ne sodi prebrzo; uveri se prej, imaš li prav.

44. Bodi te skrb znanja in občne ljubezni človeštva.

45. Le komur je krepost za načelo, zamore vrednost drugih ljudi prav presojevati.

46. Ne tuguj, ako ljudje tebe ne poznajo, ampak, ako ti njih ne poznaš.

47. Ljubezen ali omraza naroda nima biti jedino vodilo tvoji ljubezni in tvoji omrazi; preišči marveč, ima li narod prav?

48. Nikdar ne skleni prijateljstva z onim, koji ni bolji od tebe.

49. Pomisli, kaj obljubiš, kajti, si li že kaj obljubil, potem bi bilo krivično, besedo prelomiti, vedno bi morali mož-beseda ostati.

50. Ne žaluj preveč o smrti svojega brata! Smrt in življenje sta v božji roki; tej osodi se mora tudi modrijan vkloniti. Premisli marveč, da so vsi ljudje na zemlji tvoji bratje, — čemu torej jokati zbog jednega, ko pa imaš še toliko drugih živih?

II. I n d i .*)

1. Dokler oče, mati in učitelj živè, ne izpolnjuj le dolžnosti, koje se tičejo tebe samega, temveč svojega veselja išči v tem, da si prizadevaš, kakó bi si pridobil tudi njih ljubezen, kako bi ustrežal njih željam in kakó bi jim mogel od dnè do dnè najskrbljiveje služiti.

2. Vsak mora takó delati, da so njegovi stariši in učitelji vedno z njim zadovoljni; kdor jih čestí, izpolnjuje vse dolžnosti po polnem; kdor jih ne čestí, temu nič ne koristi izpolnjevanje vseh drugih dolžnosti.

3. Obiteljim, v kojih se čestita in spoštujeta oče in mati, kakor se jima spodobi, ni treba žrtve; oče in mati sama sta sinu žrtva.

4. Blagor obiteljim, v kojih se čestita in spoštujeta oče in mati, kakor se jima spodobi. V njih je Bog, kajti po božjem zakonu sta oče in mati največe česti vredna.

5. Ne delaj zdražbe med seboj in svojo materjo, svojim očetom, svojim bratom in svojo sestro, tudi ne med seboj in svojim najnižjim slugom.

6. Je-li na kupu, gorí oglje; isto takó so bratje močni, dokler so zlozni; a če se ločijo, ugasne njih moč, jednako oglju.

7. Obitelj ónega, koji žali in zatira svoje sorodnike, kmalu po polnem pogine; obitelj pa, kjer se to ne godi, neprestano raste.

8. Obitelj, v koji je mož zadovoljen se svojo ženo in žena sé svojim možem, živi v vednem blagostanju.

9. Mati mora vse svoje otroke z neko nježnostjo vzgajati.

10. Žena naj nikdar ne želi ločiti se od svojega očeta, od svojega moža ali od svojih otrók! stori li to, tedaj prepusti obe obitelji zaničevanju.

11. Bolje je, da ostane devica, in če ravno je dorasla, do svoje smrti domá, kakor da bi se omožila sé ženinom, koji nima nobenih vrlin.

12. Ako žena ni skrbno opravljena, ne more svojega možá razveseljevati; in ako mož ni dobre volje, ne bode jima dobro.

13. „Vzajemna zvestoba traja naj do smrti“, to je v malo besedah najviši zákon za moža in ženo.

*) Iz knjig „Yagur-Veda“, iz angleščine na nemški jezik preložil Dr. L. Poley; „Manu“, iz angl. preložil Hüttner; „Dhammapadam“ in „Ssanang-Ssetsen“ (Buddha ali Gautama), preložila Albr. Weber in Is. Jak. Schmidt.

14. Žena, koja pozna svoje dolžnosti, najde svojo srečo le pri moži.

15. Žena naj vedno v red deva, gospodinstvo dobro oskrbljuje, hišno opravo skrbno čuva in pri vseh svojih stroških premišljava ravna.

16. Ženske so na tem svetu že od prirode zavodljivke mož; zbog tega pazi moder mož vedno ná-se, kedar koli je v ženski družbi.

17. Ženske sejejo neslogo med prijatelji.

18. Učitelj, ki kreposti zvestobo priseže, mora sladke, blage besede vpotrebjevati.

19. Nikdar naj učitelj na glas ne tuguje, akoravno občuti bolest.

20. Iz nebivanja vodi me k bivanju! Iz temé vodi me k luči! Iz smrti vodi me k nesmrtnosti.

21. Blaženost, koja je zajedno s pravim življenjem, ni blaženost tega svetá, marveč ona, v koji je združeno pravo bistvo duše.

22. Nekateri stavljajo najviše pozemeljsko dobro v krepost in bogastvo, drugi v bogastvo in dovoljeno radost, drugi v krepost sámó, in še drugi v bogastvo samo, a najvrlejšé dobro je sestavljeno iz vseh teh skupaj.

23. Z bogastvom se človek ne zadovolji.

24. Nепреstrašnost, čistota duha, vztrajanje v modrostnem zamišljenji, milodar, prijaznost, žrtva, nabožnost, pokora, odkritosrčnost, nedolžnost, resnica, pohlevnost, odpoved, udanost, blagost, usmiljenost z bitji, neoskrunjenost, blagosrčnost, terdnost, jakost, sterpljivost, stanovitnost, čistota, skromnost so ónega, kojemu je usojena božjost. Licemerstvo, napuh, objest (prevzetnost), serdopsovka, nevednost so onega, kojemu je usojena besnost.

25. Zadovoljen biti, hudo z dobrim povračevati, poltne pohlepe zatreti, odreči se nedopuščeni dobičkariji, očistiti se, ude berzdati, spise izsledovati, najvišega duba spoznavati, resničen biti, in serdu se ne udajati, to je deset zapóvedi Brahminovih.

26. Kdor koli dobro dela, svoje strasti berzda, daruje, po blagih uravilh hrepeni, nesrečo poterpljivo prenaša, se med hudobneže ne meša, in nobenemu čutečemu bitju bolečin ne provzrokuje, óni doseže brezkonéčno blaženost.

27. Pozornost je pot nesmrtnosti, nepozornost pot smrti. Pozorni ne umrjo, nepozorni so že kakor mrtveci.

Nepozornosti iščejo bedaki, pozornost varuje modrijan kot svoj najdražji zaklad.

28. Odkrij vsikdar pogreške drugih, a čuvaj ljubosumno nad lastnimi.

29. Bodi prej sam krepak v kreposti, predno druge učiš.

30. Ne drugih pogreške, ne drugih dejanje in nehanje, svoje lastno vsak opazuje.

31. Kakor drevó, in če tadi brez vrha, z nova vzraste, dokler ni kore-nina poškodovana, isto tako se vrne bolečina vedno zopet in zopet, ako se ne iztrebi pristrastje k razuzdani pohoti.

32. Kletev je greh.

33. Ničesar ne stori, česar nisi prej dobro premislil. Le ako premišljaš, izvest si bodeš uspeha svoje nakane.

34. Brez sumnje težavno je krotiti naglo srce, z vajo pa se zopet le berzda.

35. Jeden sam izrek, koji provzrokuje, da užugamo svoje strasti, je bolji kakor tisoč rekov, dobro ubranih, a brez npravstvene vrednosti.

36. Ako vživa óni, koji svoje dolžnosti izpolnjuje, četvernato plačilo, tedaj vživa tudi bedak, koji jih zanemarja, sad svojega greha.

37. Črezmernost v jedi škoduje zdravju, dobremu imenu in bodoči blaženosti v nebesih; ona je kreposti v kvar in ljudem zoperna; zbog tega se je moramo, kolikor moči, ogibati.

38. Človek, koji je zlo delal, naj ne stori tega zopet in zopet; o da bi ne imel poželenja po tem, kajti konečni smoter zlega je bolest.

Človek, koji je dobro delal, naj stori to zopet in zopet; o da bi imel poželenje po tem, kajti konečni smoter dobrega je radost.

39. Ponavljan pregrešek podvoji krivnjo. Kdor se pregreša, naj se tega kesa. Kdor se kesá krivice, temu se opušća.

40. Vstanite, zbudite se, približajte se izvrstnim učiteljem in učite se, ako tudi je pot k resnici težavna, kakor noževa ostrina ostro mejo prestopiti.

41. Resnično pobožen človek zakriva svoja dobra dela in prizna svoje pogreške.

42. Kdor graja, poučuje in od zlega odvraća, takega ljubi moder človek in čerti bedak.

43. Nevednost je najveća nesnaga.

44. Jeden dan krepko in trudapolno preživeti, bolje je, nego sto let nezavedno in ohablo.

45. Ako trpiš tudi pomanjkanje vsled svoje pravičnosti, tako se pazi, da ne delaš nepošteno; zanikarni, grešni ljudje k malu propadó.

46. Govóri resnico, a potrudi se tudi, da dopadaš.

47. Spričalo, izdano iz samopridnosti, raztresenosti, prijateljstva, naslade, suma, nevednosti in nečuvitosti smatrati se ima kot neveljavno.

48. Kar koli le izvoli najbolji človek, to posnema tudi drug človek; kakoršen koli primer óni daje, po njem se ravna svet.

49. Celó iz strupa se zamore napravljati nektar, celó od otroka se zamoremo priljudnosti, od sovražnika previdnosti učiti in celó iz troske se pridobiva zlato.

50. Prava plemenitost ne izvira iz pokolenja, marveč iz krepostne, plemenite duše.

51. Ne zasmehuj nobenega, koji je okrujen (pohabljen), ali će ima kak ud preveč, koji se ni ničesar naučil, starčeka, grdega človeka, ubožčeka, ali kakega družega nižega stanu.

52. Kdor sebi ali drugim na korist ubija živali, in će tudi jedno samo, ta se pregreši.

53. Man-Sa, t. j. „meso“, pomeni izvirno, kakor učenjaki trdé: „Mene bodo živali na unem svetu požrle, čigaršno mesó sem na tem svetu jedel“, in takó naj bi govorili vsi mesojedci.

54. Kdor le sebi za ljubo kako žival ubije, bode na unem svetu od roda do roda na isti način in tolikokrat poginil, kolikor je las na ubiti živali.

55. Kdor pa nobene stvari prostovoljno ne umori ali tudi le ne zapré, marveč vsem čutečim stvarjem dobro želi, ta občuti neskončno slast.

56. Smrt hudobnega človeka se ne objokuje.

57. Dobra in zla dela spremljajo človeka po njegovi smrti, jednako kakor senca teló.

58. Vsi ljudje morajo umreti.

59. Celo življenje je kratko.

60. Jediná stanovitna prijateljica, koja človeka celó po smrti spremlja, je pravičnost; vse drugo izgine z njegovim telesom.

III. Perzi.)

1. Svoje matere ne razžali na nikakov način!

2. Živite v dobrem prijateljstvu s prijatelji, z brati, s ženo in z otroki; saj sta tudi telo in duša združena.

3. Bodite svetli kot solnce, čisti kot mesec.

4. Od pradedov podedovano ime — zapusti neomadeževano.

5. Kdor želi, da bi se država razcepila na več kosov, ta pripada zlemu duhu, pogubitelju tega sveta.

6. Blagor možu, koji je vsakemu v blagor!

7. Vsakemu živemu bitju želim dobro.

8. Ves svet bodi deležen dobrih del.

9. Pomagajte zapuščenemu!

10. Ako ubožčekom nisem pomagal, — obžalujem.

11. Ne prepiraj se z osvetoželjnim človekom. Sé serpim (ljutim) ne hodi po istem poti. Z zmočnim ogibaj se svade.

12. Ne bodi ljut! (hud) Ne bodi togoten! Ne trpinči!

13. Preženite serd, preženite omrazo!

14. Slava mu, kdor posluša in odpušča.

15. Ravnaj s prijatelji, kakor je prijateljem ugodno.

16. Pri prijateljih bodi skromen, previden in dobrohoten.

17. Ako ljudem nisem prijateljstva skazoval, tedaj se tega kesam.

18. S protivnikom se bojuj na pravičen način.

19. Greh je, ako kdo psu, ki varuje živino ali vas, podaje vroče jedi ali kosti, koje ne more glodati.

20. Ako sem žival pretepaval, krivično ubil, ako jej nisem o pravem času podal piče in vode, ako sem jo obrezal, ako je nisem rešil volka, razbojnika, ako je nisem varoval prevelike toplote in prevelikega mraza, ako sem usmertil živinče mladostne moči, govedo, za vojno sposobne konje, ovne, koze, peteline in kure, — tedaj vse to obžalujem.

21. Ako sem narezoval mlada drevesa, ako sem nabiral nezrelo ovočje, — tedaj vse to obžalujem.

22. Nesmrtnost je želja čiste duše.

*) Iz knjige: „Avesta“, sveto pismo Perzov. Na nemški jezik preložil F. Spiegel.

23. Čistota je človeku po rojstvu najboljše dobro.

24. Slava čistemu možu! Blagor mu!

25. Srečen vsak, kdor je, je bil in bode čist!

26. Učite se čitote! Bodite vredni dobre hvale!

* 27. Kateri so glavni deli? Dobro misliti, govoriti in delati.

28. Misliti, govoriti in delati hočemo ono, kar je najboljše med dejanji človeškimi.

29. Tudi v malem hrepeni dober človek po čistosti; v velikem, ako za- more, hudoben po slabem.

30. Nauke, izborne, izpolnjuje pameten človek v radosti in žalosti.

31. Dobra dela naj se množe, greh naj se do dobrega zastré! Svet naj bode dober, nebo naj bode dobro, dobra čistota naj se vmnoži.

32. Ne delaj greha iz srama.

33. Zdravje je potrebno ves čas življenja.

34. Doigo spanje, o človek, ti ne pristuje.

35. Kdor najprvi vstane, pride v raj.

36. Jezik ti bodi pot razuma.

37. Slava pravično izgovorjeni besedi.

38. Pravičen govor v zborih vse premaga.

39. V zboru govori le čiste besede. Pred kralji govori zmerno.

40. Ne druží se sé človekom slabega glasú.

41. Z neprevidnežem ne imej skupnega opravila.

42. Vse grehe, koje so ljudje zbog mene storili, ali koje sem jaz zbog ljudi storil, — obžalujem.

43. Vse slabe misli, slabe besede, slaba dejanja, ki sem jih na svetu mislil, govoril, storil, ki so mi postala druga narava, te grehe, misli, besede, ta dejanja, — telesna, duševna, pozemeljska, nebeška, — obžalujem.

44. Vse, kar bi bil imel misliti, a nisem mislil, kar bi bil imel govoriti a nisem govoril, kar bi bil imel storiti, a nisem storil, — obžalujem.

45. Vse, česar bi ne bil smel misliti, a sem vendar mislil, česar bi ne bil smel govoriti, a sem vendar govoril, česar bi ne bil smel storiti, a sem vendar storil, — obžalujem.

46. Goljufijo, laž, napuh, zaničevanje, zasmehovanje, maščevalnost in lakomnost — obžalujem.

47. Napačno mišljenje, napačno govorjenje, napačno dejanje napačno vprašanje, narekovanje in ponavljanje besed brez uzroka, tatvino, laž, krivo pričevanje, posilno sojenje, nesramnost, ponos, ošabnost, nehvaležnost, zasmehovanje, nenasitljivost, prevzetnost, nepokorščino, prepirljivost, trdosrčnost, trdovratnost, togoto, maščevalnost, zavist, čezmerno žalovanje, odobrenje greha, grajo dobrega dejanja, prijateljstvo z grešniki, sovražnost z dobrim, svoje- glavnost, svojevoljnost, lenobo, čarodejstvo, nečistost obžalujem.

48. Greh zoper očeta, mater, sestro, brata, ženo, otroka, zoper soproga, predstojnika, zoper lastne sorodnike, zoper človeštvo, zoper one, ki imajo jed- nako premoženje, zoper sosede, stanovalce istega mesta, zoper služabnike, —

vsako krivico, vsled katere se prištevam grešnikom, — te grehe obžalujem z mislimi, besedami in deli, telesne kakor tudi duševne, pozemeljske, kakor tudi nebeške.

49. Z vsakim dobrim dejanjem iščem oproščenja svojim grehom.

50. Kdor se poboljša v svojem mišljenji, in čista dejanja izvršuje, oni ravna po zakonu z besedo in dejanjem, oni bode srečen po želji in volji.

(Dalje pride.)

Sprememba pri „Popotniku“.

Ker se je dosedanji urednik g. J. Lopan uredovanju „Popotnika“ odpovedal, je prevzel nadalje uredovanje njegov založnik g. M. Žolgar. Vsi dosedanji sodelavci se naj uljudneje prosijo, da blagovolijo kakor dozdej tako še tudi zanaprej sè svojimi spretnimi spisi „Popotnika“ podpirati, kterege načert ali program nespremenjen ostane. Tudi druge gospode enako uljudno prosimo, ki še dozdej „Popotnika“ niso s kakim spisom razveselili, da to storiti blagovolijo. Vsi spisi, dopisi, novice in druge primerne reči, naj se blagovoljno pošiljajo „Popotniku“ v Celje.

Zanaprej bo „Popotnik“ le 10. dan vsacega meseca izhajal, kolikor mogoče s kako priklado. Na trud, ali celó na dobiček se ne gleda, ampak edino le na dobro stvar, ktero naš list zastopa. Več ko bo sodelovalcev in naročnikov, boljši bo list in lepše priklade. Cena „Popotniku“ ostane dosedanja: tri goldinarje za celo loto in 1 goldinar 60 kr. za pol leta. Učiteljski pripravniki ga dobijo za 2 goldinarja na celo leto. Rednim sodelovalcem se pošilja brezplačno, če sami drugače ne odločijo.

Naročnina in slučajne reklamacije se kakor vse druge stvari pošiljajo pod naslovom: „Popotnik“ v Celji.

Kar se naznanil v „Popotniku“ tiče, naj se blagovoljno saj do 8. vsacega meseca dpošljejo, drugače je za list tistega meseca prepozno, ker hoče „Popotnik“ o pravem času k svojim prijateljem dohajati.

Uredništvo.